

س‌شنبه ۲۸ شهریور ۱۴۰۲ - ۳ ربيع‌‌الاول ۱۴۴۵ - ۹ سپتامبر ۲۰۲۳ - سال بیست‌و‌دوم - شماره ۶۸۴

سرنجام تبادل زندانیان ایرانی و آمریکایی در دوحه انجام شد

مبادله بزرگ با پرواز قطر

✓ فرآیند انتقال ۶ میلیارد دلار پول ایران از کره جنوبی تکمیل شد

گروه دیپلماسی- مانیا شوبربیر:
مبادله بزرگ بین ایران و آمریکا سرخط رسانه‌های جهان شد.دستانی که شبیه فیلم «پل جاسوس‌ها» و اولین مبادله بین اتحادیه جماهیر شوروی و آمریکا است.چانه زنی‌های غیر مستقیم تهران و واشنگتن که قطر، عمان،عراق،کره جنوبی و برخی کشورهای دیگر ایفای نقش کردند تا این اتفاق بین ایران و آمریکا رخ دهد. نکته جالب اینجاست که مبادله با ورود «ابراهیم رئیسی» رئیس‌جمهوری ایران به نیویورک برای حضور در مجمع عمومی سازمان ملل متحد انجام شد.

پیش از ظهر دیروز، «ناصر کنعانی» سخنگوی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در نشست خبری هفتگی با خبرنگاران اعلام کرد که انجام روند مبادله تا این شامگاه دوشنبه انجام خواهد شد. بنا به گفته این دیپلمات ارشد ایرانی، پنج ایرانی زندانی در آمریکا آزاد می‌شوند و پنج زندانی آمریکایی در ایران نیز در اختیار این کشور قرار می‌گیرند. بر همین اساس، ۲ نفر از شهروندان ایرانی آزاد شده در آمریکا به کشور باز می‌گردند، یک نفر دیگر نیز با توجه به حضور خانواده‌اش به کشور دیگری سفر می‌کند و ۲ نفر دیگر نیز با توجه با سابقه تقصیر و زندگی‌شان در همان آمریکا باقی می‌مانند.

حوالی ظهر دیروز؛ خبرگزاری رویترز از انتقال ۶میلیارد دلار از اموال بلوکه شده ایران به بانک‌های دوحه خیر داد.در این گزارش همچنین آمده است که یک هواپیمای قطری در ایران امروز پنج جاسوس آمریکایی آزاد شده به همراه ۲ نفر از اعضای خانواده آن‌ها را به دوحه انتقال می‌دهد. «محمد رضا فرزین» رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نیز با تأیید خبر واریز شدن منابع مالی آزادشده ایران از کره جنوبی در ۲ بانک قطری عنوان کرد؛ روز گذشته از مقامات قطری نامه رسمی دریافت کردیم که حساب ۶ بانک ایران فعال شده و معادل پنج میلیارد و ۵۷۳ میلیون و ۴۹۲ هزار یورو به حساب بانک‌های ایران و ۲ بانک قطری واریز شده است.

تبادل در دوحه

«ماجد الانصاری» سخنگوی وزارت خارجه قطر و در گفت‌وگو با شبکه الجزیره اعلام کرد که «مذاکرات برای رسیدن به توافق تبادل زندانیان میان تهران و واشنگتن بیش از ۲ سال طول کشید. قبل از حصول توافق مسئولان قطری سفرهای فشرده‌ای به تهران و واشنگتن داشتند. این توافق تضمین‌های متعددی به‌ویژه در زمینه مالی را شامل می‌شود.»

الانصاری تأکید کرد: «به محض آزادی زندانیان، بخش مالی توافق اجرایی خواهد شد و ما در دوحه آماده تمام روند تبادل زندانیان میان تهران و واشنگتن هستیم.»

گفته شده بود که پس از موافقت واشگتن با شروط جمهوری اسلامی ایران، پس از احراز انتقال منابع مالی ایران به قطر توسط بانک

مرکزی ایران، فرآیند تبادل زندانیان آغاز می‌شود و محل تبادل هم دوحه، پایتخت قطر شده بود.به همین منظور و طبق توافقات صورت‌گرفته ۶ حساب بانکی برای ۶ بانک ایرانی که دسترسی به سوئیفت داشتند، افتتاح شده و واریز در این حساب‌ها انجام خواهد شد. پس از واریز منابع مالی ایران به این حساب‌ها در ۲ بانک قطری، بانک مرکزی قطر به تهران اعلام می‌کند که این منابع قابل استفاده است. پس از پاسخ کتبی، اقدامات دیگر توافق انجام خواهد شد.

حدود ساعت ۱۵ دیروز، خبرگزاری رویترز اعلام کرد که زندانیان آمریکایی همراه سفیر قطر به هواپیمای قطری منتقل شدند تا خاک ایران را ترک کنند. آنها ساعت ۱۶:۲۰ به دوحه رسیدند. طبق برنامه، این افراد مدت کوتاهی در دوحه توقف داشته و سپس راهی واشنگتن شدند. انتخاب دوحه به عنوان محل تبادل زندانیان - با تأکید بر نقش مهم قطر در تسهیل توافق - یک رخد جدید در تاریخ مبادلات ایران و آمریکا به شمار می‌رود.

ساعت ۱۶، «نیوز» خبر داد که ۲ نفر از پنج زندانی آزاد شده ایرانی به نام‌های «مهررداد معین انصاری» و «رضا سرهنگ پور» بر اساس برنامه از پیش تعیین شده وارد دوحه، پایتخت قطر شدند. همزمان ۳ زندانی ایرانی دیگر نیز که ساکن آمریکا بودند، آزاد شدند.

از سوی دیگر، «جو بایدن» رئیس‌جمهوری آمریکا در راستای انجام تبادل زندانیان با ماشات و سهیل‌انگاری نمی‌کنند.ما خواهد بهترین روابط با عراق هستیم و تأمین امنیت مرزهای مشترک برای ما یک اولویت اساسی است. موعد اجرای این توافق فردا به اتمام می‌رسد و ما بعد از پایان موعد مشخص شده، روند اجرای این توافق را بررسی می‌کنیم تا اطمینان حاصل کنیم که عراق به تعهدات خود در این زمینه کامل عمل کرده است.

امکان ایران در بحث فروش تسلیحاتی و روابط نظامی هر کشور بی‌امتیاز نیست و ما این موضوع را در برجام مد نظر گرفته شده بود. بعد از ۱۸ اکتبر محدودیت‌های اعمال شده در برجام در این ارتباط به صورت اتوماتیک برداشته می‌شود.ما برای محدودیت‌هایی که اتحادیه اروپا اعمال کرده ارزشی قائل نیستیم و از تاریخ یاد شده محدودیت‌ها برداشته می‌شود و ایران بر اساس حقوق بین‌الملل می‌تواند با هر کشوری که علاقمند است با ایران در این زمینه همکاری کند، تعامل کند.

رفتار متناصب ایران با طرف‌های غربی او با اشاره به بیانیه هفته گذشته اتحادیه اروپا و سه کشور اروپایی در این زمینه گفت: آنچه که اتحادیه اروپا در این زمینه اعلام کرده ارزش قانونی و بین‌المللی ندارد و جمهوری اسلامی ایران بر مبنای قوانین بین‌المللی در چارچوب منافع خود با کشورهای دوست در این زمینه تعامل می‌کند.

سخنگوی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در ادامه پاسخ به این سوال تأکید کرد: ما بارها اعلام کرده‌ایم که به هر گونه اقدام مثبتی از سوی طرف‌های مختلف پاسخ مثبت می‌دهیم و به هر گونه اقدام غیرسازنده‌ای نیز به صورت مناسب جواب

تهران ادامه می‌دهد. این مقامات همچنین ادعا کردند که آمریکا تلاش‌های خود در منطقه برای جلوگیری از ارسال تسلیحات به یمن از سوی ایران را افزایش خواهد داد.

یک مقام که نمی‌خواست نامش فاش شود عنوان کرد، در دیپلماسی بر سر مسئله هسته‌ای ایران همچنان بسته نشده است. وی در پاسخ به این سوال که «آیا این هفته و در حاشیه مجمع عمومی سازمان ملل در نیویورک گفت‌وگوهایی غیرمستقیمی با ایرانیان انجام خواهد گرفت یا نه» گفت: اگر سؤال‌تان این است که آیا در این هفته برای گفت‌وگویی برنامه‌ریزی شده است، قطعاً این‌طور نیست.

به نوشته دلی میل، مشخص نیست که آیا این مقام منکر مذاکرات غیرمستقیم شده است و یا از عمد در را برای ایرانیان باز گذاشته است.

این مقام عنوان کرد که ذیل توافق روز دوشنبه ایران و آمریکا، ۶ میلیارد دلار از دارایی‌های ایران در کره شمالی به حسابی در قطر منتقل شدند تا بسرای تراکش‌های بشردوستانه مورد استفاده قرار بگیرند.او گفت که این فهرست اقلام بشردوستانه شامل مواد غذایی، دارویی، تجهیزات پزشکی و مصحولات کشاورزی می‌شود.

این مقام آمریکایی مدعی شد: اگر ایرانی‌ها بخواهد پول را جابه‌جا کرده یا از آن‌ها برای کارهایی غیر از تراکش بشردوستانه‌ای استفاده کنند، ما اقداماتی در جهت جلوگیری از این اقدامات خواهیم داد.

واکنش‌های خشمگینانه

شبکه الجزیره از واشنگتن گزارش داد که بسیاری از جمهوری خواهان آمریکایی معتقدند که توافق اخیر تهران و واشنگتن بهترین معامله برای ایالات متحده نیست و آن‌ها احساس می‌کنند که ایالات متحده ممکن است زیاده روی کرده باشد.منتقدان غربی این توافق در واقع بر این باورند که معامله میان ایران و آمریکا می‌تواند «موجب تشویق بیشتر برای بازداشت آمریکایی‌ها شود».

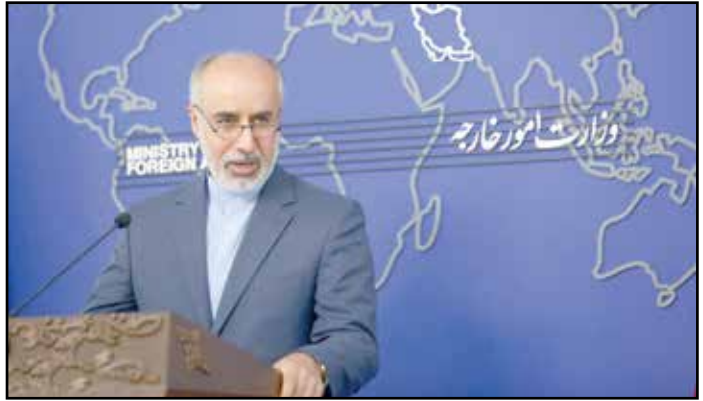
چماق و هویج آمریکا

جان کربی هماهنگ کننده ارتباطات راهبردی شورای امنیت ملی آمریکا دیروز گفت: «بعد از بازگشت زندانیان آمریکایی بازداشت شده در ایران نفس راحت خواهیم کشید.» این مقام آمریکایی درباره روند مذاکرات با ایران نیز گفت: «مذاکرات برای رسیدن به توافق با ایران چندین ماه طول کشید که وزارت خارجه آمریکا در طول این مدت فعالیت سختی داشت.»

سخنگو و هماهنگ‌کننده ارتباطات راهبردی شورای امنیت ملی آمریکا گفت که «توافق تبادل زندانیان با ایران را در چارچوب اقدامات اعتمادساز به منظور ایجاد روابط بهتر نمی‌دانیم.»

از سوی دیگر، یک مقام ارشد آمریکایی گفت توافق ایران و آمریکا مبنی بر آزادی پنج زندانی آمریکایی باعث تغییر در روابط خصمانه تهران و واشنگتن نخواهد شد اما برای دیپلماسی در رابطه با برنامه هسته‌ای ایران باز خواهد ماند.

مقامات ارشد دولت بایدن روز یکشنبه در گفت‌وگو با خبرنگاران اظهار کردند که واشنگتن از طریق اعمال تحریم‌های جدید علیه وزارت اطلاعات و محمود احمدی‌نژاد، رئیس‌جمهوری پیشین ایران به اتهام دخالت در دستگیری آمریکایی‌ها به اعمال فشار علیه

می‌دهیم و ما این موضوع را در تعامل با اروپا نیز در نظر می‌گیریم.

تلاش ایران برای حل اختلافات ترکیه و سوریه

تعاملات ایران و آژانس چنین بیانیه‌ای را صادر کردند. کنعانی در بخشی دیگر از صحبت‌های خود در این زمینه گفت: همکاری‌های سازنده ایران و آژانس در چارچوب توافق شده ادامه پیدا می‌کند و ایران به دنبال محدود کردن همکاری‌های خود با آژانس نیست و بر همین اساس امکان تعامل براساس مسائل پادمانی وجود دارد.

سخنگوی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران همچنین در پاسخ به سوال خبرنگاری در مورد مناسبات خارجی ایران در دولت سیزدهم و این که به نظر می‌رسد در این مناسبات تعامل با برخی از کشورهای اروپایی کم رنگ شده، گفت: روابط دوجانبه و یک مسیر دوطرفه است. ایران برای توسعه مناسبات با کشورهای مختلف محدودیتی قائل نیست و ما اروپا را از مناسبات دوجانبه قائل نیستیم و این موضوع به بهبود روابط ایران و خودهیچ‌گاه حذف نکرده‌ایم، روابط خارجی ما در چارچوب احترام متقابل و منافع مشترک با همه کشورهای که علاقه‌مند هستند با ایران و این چارچوب رابطه و تعامل داشته باشند ادامه خواهد یافت.

کنعانی تأکید کرد: اگر اروپا به این دو اصل مورد اشاره توجه کند و به آن احترام بگذارد، تهران برای گسترش روابط با اروپا هیچ محدودیتی در حوزه‌های مختلف به ویژه در حوزه‌های همکاری‌های تجاری و اقتصادی قائل نیست. او در پاسخ به سؤال دیگری مبنی بر اینکه با توجه به بهبود روابط ایران و عربستان آیا امکان دارد که مذاکراتی بین دو کشور برای ساخت حرم در بقیع انجام شود، اظهار کرد: موضوعات زیادی برای گفت‌وگو با طرف‌های اروپایی وجود دارد. ما همچنان به تلاش برای ایجاد منافع مشترک با براساس نقشه‌راه تعریف شده، روابط دو کشور در حوزه‌های مورد علاقه ادامه خواهد یافت.

دیپلماسی

ویژه

لاپید از نخست وزیر اسرائیل انتقاد کرد

بهره‌برداری ایران از کودتای تائیا هو

«یائیر لاپید» رئیس اپوزیسیون رژیم صهیونیستی با حمله دوباره به «بنیامین نتانناهو» نخست وزیر این رژیم، لایحه تغییرات قضایی مورد نظر کابینه او را «کودتای قضایی» توصیف کرد و مدعی شد: کودتای کابینه نتانیا هو به ایرانی‌ها کمک کرده است. به گزارش ایرنا، یائیر لاپید رئیس اپوزیسیون رژیم صهیونیستی روز دوشنبه در شبکه اجتماعی «ایکس» (تویتر سابق) در پاسخ به گفته‌های امروز نتانیا هو علیه مخالفان خود و اصرار او بر تصویب لایحه تغییرات قضایی مورد نظر کابینه در پارلمان این رژیم گفت: کسی نیست که بیشتر از نتانیا هو در طول ماه‌های اخیر چم‌ها در جهان را ویران نکرده باشد. لاپید افزود: چیزی نیست که بیشتر از کوتای کابینه او (نتانیا هو) به ایرانی‌ها کمک کرده باشد. وی گفت که اتهام نتانیا هو به مخالفان در اعتراضات شاهد دیگری بر خلل جدی در حکمرانی او خاوش او از واقعیت است. نتانیا هو(روز(دوشنبه) پیش از ترک سرزمین‌های اشغالی به سمت نیویورک برای شرکت در اجلاس سالیانه مجمع عمومی سازمان ملل، مخالفان را که قصد تظاهرات در نیویورک علیه او را دارند، به باد انتقاد گرفت و به آنها به شدت حمله کرد. کابینه حاکم بر رژیم صهیونیستی روز دوشنبه ۲ مردادماه با حمایت نمایندگان خود در کنست (پارلمان)، پیش نویس قانون «لغو برهان معقولیت» در چارچوب لایحه تغییرات قضایی را تصویب کرد. کابینه نتانیا هو با تصویب قانون «لغو برهان معقولیت» به دنبال آن بود که جلوی نظر دیوان عالی رژیم صهیونیستی را درباره مصوبات و انتصابات خود بگیرد و در نهایت این قانون را در کنست به تصویب رساند. این قانون جلوی دیوان عالی این رژیم برای لغو تصمیمات با انتصابات کابینه را که آن را «فاقد معقولیت» می‌داند، خواهد گرفت. تصویب این لایحه نخستین گام به مسیر کاهش اختیارات دستگاه قضایی رژیم صهیونیستی است. با توجه به تصویب این لایحه، دیگر دستگاه قضایی رژیم صهیونیستی حق ندارد تصمیمات کابینه رژیم صهیونیستی و وزرای آن را به بهانه معقول نبودن لغو کند. در بی شکایت مخالفان به این قانون، دادگاه عالی رژیم صهیونیستی کار رسیدگی به شکایت‌ها را آغاز کرده است. یکشنبه شب و برای سی و هفتمین هفته متوالی، هزاران صهیونیست بار دیگر به خیابان‌ها آمده و علیه لایحه تغییرات قضایی تظاهرات کردند. روسای اپوزیسیون رژیم صهیونیستی لایحه تغییرات قضایی مورد نظر کابینه نتانیا هو را برای تضعیف دستگاه قضایی و تلاش این چهره برای جلوگیری از محاکمه خود به خاطر سه پرونده فساد مالی و رشوه خواری می‌دانند و معتقدند که این اقدامات کابینه، رژیم صهیونیستی را به سمت درگیری و جنگ داخلی و فروپاشی تدریجی سوق خواهد داد.

استراتژیک

گزینه جنگ آمریکا و چین

«سعید محمدی کاوند» در یادداشتی برای دیپلماسی ایرانی می‌نویسد که چین همیشه ادعای حاکمیت بر تایوان را داشته است و آن را استاتی جدا از هم می‌داند که در نهایت تحت کنترل بکن تحت اصل «یک کشور، دو سیستم» می‌داند. تنش بین تایوان و پکن همیشه بالا بوده، اما نهاد صریح شی چینگ پینگ، رئیس جمهوری چین به درآوردن جزیره تحت کنترل چین، بسیاری را به این باور رسانده که احتمال درگیری نظامی اکنون بیش از هر زمان دیگری است، با افزایش تنش میان تنگه‌ها، تایوان روابط نزدیک‌تری با ایالات متحده ایجاد کرده است.

تایوان اکثر پیشرفته‌ترین تراشه‌های کامپیوتری جهان را تولید می‌کند، و همچنین در امتداد زنجیره‌ای از جزایر قرار دارد که شامل تعدادی از مناطق دوستدار ایالات متحده است که برای سیاست خارجی ایالات متحده اهمیت حیاتی دارند. تایوان ۹۲ درصد از تراشه‌های نیمه‌هادی پیشرفته جهان را تولید می‌کند.

بر اساس قانون روابط تایوان، که در سال ۱۹۷۹ توسط کنگره ایالات متحده به تصویب رسید، ایالات متحده متعهد به تأمین سلاح به تایوان است. اما این قانون در مورد اینکه آیا ایالات متحده در صورت حمله به جزیره موظف به دفاع نظامی از جزیره خواهد بود یا خیر، اشاره ای به آن نشده است.

ایالات متحده مدت‌هاست که از سیاست «بهام استراتژیک» در مورد تایوان استفاده می‌کند و از بیان صریح نحوه واکنش واشنگتن به حمله چین به جزیره خودداری می‌کند.

در سال ۱۹۷۹، ایالات متحده روابط دیپلماتیک رسمی با جمهوری خلق چین برقرار کرد. در همان زمان، روابط دیپلماتیک خود را قطع کرد و معاهده دفاعی متقابل خود با جمهوری خلق چین را لغو کرد. اما ایالات متحده روابط غیر رسمی قوی با جزیره را حفظ کرده است و به فروش تجهیزات دفاعی به ارتش این کشور را ادامه می‌دهد. پکن بارها از واشنگتن خواسته است که فروش تسلیحات به چین تاییه را متوقف کند و ارتباط خود را با آن متوقف کند. در دوران ریاست جمهوری دونالد ترامپ، ایالات متحده روابط خود را با تایوان به دلیل مخالفت‌های چین، از جمله با فروش بیش از ۱۸ میلیارد دلار تسلیحات به ارتش و رونمایی از مجموعه ای به ارزش ۲۵۰ میلیون دلار برای سفارت واقعی خود در تایپه، عمیق تر کرد. جو بایدن اولین رئیس جمهوری ایالات متحده بود که از نمایندگان تایوان برای شرکت در مراسم تحلیف ریاست جمهوری دعوت کرد.

تایوان در طول سال‌ها از حمایت دو حزبی در کنگره برخوردار بوده است، به طوری که قانون‌گذاران قوانینی را برای تقویت روابط ایالات متحده و تایوان، تقویت دفاع از جزیره و تشویق مشارکت آن در سازمان‌های بین‌المللی پیشنهاد تصویب کرده‌اند. آخرین قانون پیشنهادی، قانون سیاست تایوان ۲۰۲۲ شامل تعیین تایوان به عنوان متحد اصلی سازمان پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو) است. خبرگزاری آسوشیتدپرس گزارش داد دولت جو بایدن ارسال یک بسته کمک نظامی به ارزش ۸۰ میلیون دلار ذیل برنامه‌ای به نام «تأمین مالی ارتش‌های خارجی» را تأیید کرد. یکی از نگرانی‌های اصلی تحلیلمان آمریکایی این است که توانایی‌های نظامی و قاطعیت رو به رشد چین، و همچنین وخامت روابط بین تنگه‌های، می‌تواند جرقه درگیری بین چین و تایوان را شعله ورتر کند. چنین درگیری می‌تواند به رویاری ایالات متحده و چین منجر شود. دلیل آن این است که چین استفاده از تایوان را در تکرده است. و ایالات متحده نیز دفاع از تایوان را در صورت حمله چین رد نکرده است. تهاجم روسیه به اوکراین در اوایل سال ۲۰۲۲ بحث را دوباره برانگیخت و برخی از تحلیلمان استدلال کردند که اقدامات مسکو می‌تواند پکن را برای حمله مشابه به تایوان سود دهد و برخی دیگر معتقد بودند که پکن می‌تواند پس از مشاهده چالش‌های روسیه محتاط تر عمل کند.

کارشناسان بر این باورند که چین از جنگ آشفته روسیه در اوکراین درس می‌گیرد تا در صورت حمله پکن به تایوان خودگردان، استراتژی‌های نبرد خود را بهبود بخشد و برای تحریم‌های اقتصادی آماده شود.

یک عقیده کلاما رایج می‌گوید که اولین درس پکن از شکست‌های روسیه، نیاز به تقویت بازدارندگی هسته‌ای خود است. استدلال این است که زرادخانه هسته‌ای روسیه و خطر تشدید تنش، هر گونه مداخله مستقیم بالقوه ناتو را متوقف کرده و کمک به کی فا راکندتر کند. بنابراین، استدلال دیگری که این نظر را تقویت می‌کند، باید به تقویت اخیر زرادخانه هسته‌ای چین اشاره کرد.، این حال موفقیت‌های اوکرائنی‌ها در برابر تهاجم برای تایوان بسیار مهم است. به‌طور خلاصه: آنها به مردم تایوانی اراده مبارزه و امید به پیروزی می‌دهند. و در نهایت آنها را مصمم برای یک جنگ تمام عیار می‌کنند. با این وجود با توجه به مداخلات مکرر ایالات متحده در امور داخلی چین احتمال درگیری مستقیم نظامی آمریکا و چین وجود دارد. به عقیده برخی از کارشناسان با توجه به هزینه‌های بالای جنگ احتمال درگیری نظامی اندک است. در این میان واشینگتن تلاش می‌کنند تا جایی که ممکن است قدرت چین را محدود کنند و اجازه نفوذ بیشتر به این کشور ندهند. آمریکا با همان سیاست از پیش تعیین شده درصد است که جایگاه هژمونی چین را به راه انداختن جنگ مخدوش کند، این همان کاری است که با راه اندازی جنگ اوکراین – روسیه انجام داد.

رویداد

دیدار سفیر ایران

با معاون کنسولی وزارت خارجه عربستان

سفیر تهران در ریاض در ادامه دیدارهای خود با مقامات وزارت امور خارجه عربستان، با معاون امور کنسولی وزیر امور خارجه این کشور عربی دیدار کرد. به گزارش ایرنا، علیرضا عنایتی سفیر جمهوری اسلامی ایران در عربستان با علی الویوسف معاون امور کنسولی وزیر امور خارجه عربستان دیدار و گفتگو کرد. گفتنی است، در این ملاقات موضوعات تشکیل کمیته کنسولی، تدوین موافقتنامه‌های چهارگانه کنسولی، وضعیت زندانیان و تسهیل روایید مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت.